

KORRALDUS

29.08.2022 nr DM-120123-11

Napsi turbatootmisala keskkonnaloa nr VILM-011 muutmine

1. OTSUS

Lähtudes aktsiaselts **Ramsi Turvas** 11.05.2022 esitatud keskkonnaloa muutmise taotlusest, võttes aluseks veeseaduse § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse 59 lg 2 p 4, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 2³ ning haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 3, § 61 lg 1, § 64 lg 1 ja 2, **otsustan:**

1.1. Muuta aktsiaselts Ramsi Turvas (registrikood 10276571, aadress Viljandi maakond, Viljandi vald, Ramsi alevik, Turba tee 12, 71101) keskkonnaluba nr VILM-011 maavara kaevandamiseks ja sademevee (kuivendusvee) juhtimiseks suublatesse järgnevalt:

1.1.1. Sõnastada vormis V16 meede nr 1 järgmiselt: "Rajada väljalaskude nr 1 (VI158) ja nr 2 (VI159) juurde heljumi setitamiseks settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus väiksem kui 1 cm/s. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukohad". Settebasseinid tuleb rajada hiljemalt 28.08.2023.

1.1.2. Lisada vormi V16 järgmine meede: "Juhul, kui kuni 31.12.2024 teostatav veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitud vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, kaalub Keskkonnaamet väljalaskmete nr 3, 4 ja 6 (VI160, VI161 ja VI163) osas settebasseinide rajamise vajadust ning keskkonnaloa nõuete muutmist".

1.1.3. Ajakohastada keskkonnaluba, eemaldades vormis V16 nõude teavitada avarii korral Keskkonnainspeksiooni.

1.2. Jätta kehtima ülejäänud keskkonnaloa nr VILM-011 tingimused ja nõuded.

1.3. Avalikustada keskkonnaloa nr VILM-011 muutmise otsus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

1.4. Korraldus jõustub teatavaks tegemisest aktsiaseltsile Ramsi Turvas.

Keskkonnaluba nr VILM-011 on avalikult kättesaadav Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>). Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr VILM-011 lahutamatu osa.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmisega seotud asjaolud

Aktsiaselts Ramsi Turvas (registrikood 10276571, aadress Viljandi maakond, Viljandi vald, Ramsi alevik, Turba tee 12, 71101, edaspidi *ettevõtte*) omab keskkonnaluba nr VILM-011. Keskkonnaluba nr VILM-011 annab ettevõttele õiguse turba kaevandamiseks Viljandi maakonnas Mulgi vallas Tilla külas Napsi turbaraba kinnistul (registriosa nr 744839, katastritunnus 19201:001:0260) asuval Napsi turbatootmisalal ning sademevee juhtimiseks suublasse viie väljalaskmega (Napsi kuivendusvee väljalask 1-5, koodid VI158-VI161, VI163).

Ettevõtte esitas 11.05.2022 keskkonnaloa nr VILM-011 (edaspidi ka *keskkonnaluba*) muutmise taotluse nr T-KL/1012971 (edaspidi *taotlus*). Taotlus on registreeritud keskkonnaotsusete infosüsteemis KOTKAS (edaspidi *KOTKAS*) 11.05.2022 dokumendi nr DM-120123-1 all.

Keskkonnaamet muutis 17.07.2020 korraldusega nr DM-109532-16 „Keskkonnaloa nr VILM-011 muutmise“ maavara kaevandamise keskkonnaluba nr VILM-011 ja lisas keskkonnaloasse vee erikasutusõiguse Napsi turbatootmisalalt sademevee (kuivendusvee) juhtimiseks suublatesse väljalaskmetega Napsi kuivendusvee väljalask 1-4 ja 6 (kood VI158-VI161 ja VI163).

Enne 17.07.2020 tehtud keskkonnaloa muutmist oli maavara kaevandamise keskkonnaloal nr VILM-001 määratud järgmine kõrvaltingimus (kõrvaltingimus nr 4): „Juhul kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitas vees heljumi setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas“.

Keskkonnaameti 17.07.2020 korraldusega nr DM-109532-16 „Keskkonnaloa nr VILM-011 muutmise“ muudeti eelpool nimetatud tingimust ning määrati keskkonnaloa vormis V16 „Meetmed mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtsajad“ järgmine tingimus (meede nr 1): „Rajada väljalaskude juurde heljumi setitamiseks settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus 1 cm/s. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukohtad“. Meetmena nr 2 märgiti järgmist: „Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas“.

Taotluse kohaselt soovitakse meede nr 1 sõnastada ümber järgmiselt: „Juhul, kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitas vees heljumi setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist“.

Taotlusega soovitakse muuta vaid vee erikasutusega seotud keskkonnaloa tingimust, maavara kaevandamist puudutava keskkonnaloa osas muudatusi ei taotleta.

Keskkonnaamet kontrollis taotluse vastavust keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 42 ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele

esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloo taotluse ja loa andmekoosseis“ § 8 ja § 11 nõuetele ning hindas esitatud teavet piisavaks keskkonnanaloo muutmise taotluse menetluse algatamiseks. Vastavalt KeÜS § 42 lg-le 4 tasub keskkonnanaloo taotleja riigilõivu tasumise kohustuse olemasolul enne taotluse esitamist riigilõivu. Riigilõiv on tasutud.

KeÜS § 41 lg 1 kohaselt annab keskkonnanaluba õiguse teha ühte või üheaegselt mitut tegevust (vee erikasutus, maavara kaevandamine), KeÜS § 41 lg 4 sätestab, et kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnanaluba.

Keskkonnanaloo nr VILM-011 vormis V16 „Meetmed mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtsust“ on meetme „Toimingud avarii korral“ kirjelduses määratud kohustus teavitada avarii korral ka Keskkonnainspektsiooni. Tulenevalt asjaolust, et Keskkonnaamet ja Keskkonnainspektsioon liideti 01.01.2021 Keskkonnaametiks, ei ole avarii korral Keskkonnainspektsiooni teavitamine enam asjakohane.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 64 lg 1 ja § 68 lg 2 kohaselt otsustab haldusakti muutmise haldusorgan, kelle pädevuses on haldusakti andmine muutmise ajal. Veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 186 lg 1 kohaselt on vee erikasutuse aluseks vee erikasutuse keskkonnanaluba (edaspidi *veeluba*), mis annab õiguse üheks või mitmeks *VeeS* § 187 nimetatud tegevuseks. *VeeS* § 187 p 6 alusel on veeluba kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt. Vastavalt KeÜS § 41 lg 5 annab keskkonnanaloo Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaametil kui loa andjal pädevus taotluse menetlemiseks ning veeloa muutmise või muutmisest keeldumise üle otsustamiseks.

2.2. Keskkonnanaloo taotluse menetluse võtmisest teavitamine

Keskkonnanaloo muutmisel rakendatakse avatud menetlust. Keskkonnaamet teavitas 23.05.2022 ettevõtet keskkonnanaloo taotluse menetluse võtmisest (registreeritud KOTKAS-s 23.05.2022 dokumendi nr DM-120123-2 all) ning küsis Mulgi Vallavalitsuselt arvamust keskkonnanaloo muutmise taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 1) (registreeritud KOTKAS-s 23.05.2022 dokumendi nr DM-120123-3 all). Mulgi Vallavalitsus taotluse kohta ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitanud.

Keskkonnaamet teavitas 23.05.2022 avalikkust keskkonnanaloo menetluse algatamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (KeÜS § 47 lg 2). Taotluse avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Loa andja teavitas 23.05.2022 menetlusosalisi (piirinaabrid, Põllumajandus- ja Toiduamet) keskkonnanaloo taotluse menetluse võtmisest kirjaga nr DM-120123-4. Keskkonnanaloo taotluse kohta menetlusosalised arvamust ei esitanud (KeÜS § 46 lg 1 p 1 ja 2).

Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata kuna taotlusmaterjalide põhjal ei ole näha täiendavaid häiringuid ümbruskonnas tegutsevatele isikutele (KeÜS § 47 lg 2).

HMS § 5 lg 2 alusel viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Arvestades HMS § 5 lg 2, saatis Keskkonnaamet 03.06.2022 ettevõttele kirja, milles põhjendas oma seisukohta, miks ettevõtte muutmise taotlusega ei saa nõustuda ning tegi ettepaneku jätta keskkonnaloas nr VILM-011 toodud meetme „Rajada väljalaskude juurde heljumi setitamiseks settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus 1 cm/s. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukohad“ sõnastus muutmata ning määrata meetme rakendamise tähtajaks üks aasta alates keskkonnaloa nr VILM-011 muudetud versiooni kehtima hakkamisest (registreeritud KOTKAS-s 03.06.2022 dokumendi nr DM-120123-5 all).

Ettevõtte vastas 17.06.2022 kirjaga, et Keskkonnaameti poolt tehtud ettepanek ei ole põhjendatud ning soovib nimetatud kõrvaltingimuse (*keskkonnaloa vormis V16 meede nr 1*) sõnastada ümber järgmiselt: „Juhul, kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitavas vees heljumi setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist" (registreeritud KOTKAS-s 20.06.2022 dokumendi nr DM-120123-6 all).

Arvestades, et taotletav tegevus (settebasseinide mitterajamine juhul, kui veeseire alusel turbatootmisalalt ärajuhitavas vees ei suurene heljumi sisaldus üle piirmäära) võib mõjutada maaparandussüsteemide toimimist, palus Keskkonnaamet 04.07.2022 uuesti Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi *PTA*) seisukohta esitatud taotlusele (registreeritud KOTKAS-s 04.07.2022 dokumendi nr DM-120123-7 all). PTA edastas oma seisukoha 11.07.2022 kirjaga nr 6.2-2/31303 (registreeritud KOTKAS-s 12.07.2022 dokumendi nr DM-120123-8 all).

Loa andja teavitas 09.08.2022 keskkonnaloa nr VILM-011 muutmise korralduse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis muudetud keskkonnaloa nr VILM-011 eelnõu ning keskkonnaloa nr VILM-011 muutmise korralduse eelnõu (edaspidi *eelnõud*) 08.08.2022 kirjaga nr DM-120123-9 ettevõttele, Mulgi Vallavalitsusele ja Põllumajandus- ja Toiduametile tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1). Põllumajandus- ja Toiduamet teavitas 22.08.2022 kirjaga nr 6.2-2/9114-1, et nõustub keskkonnaloa vormis V16 nimetatud meetmetega sette edasikandumise piiramiseks. Heljumi setitamiseks vajalik voolukiirus settebasseinides on keskkonnaloas soovitatav sõnastada „väiksem kui 1 cm/s“ (registreeritud KOTKAS-s 24.08.2022 dokumendi nr DM-120123-10 all). Ettevõtte ega Mulgi Vallavalitsus eelnõudele ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitanud.

3. KAALUTLUSED

Keskkonnaamet võttis keskkonnaloa muutmise menetlemisel aluseks HMS § 5 lg 2 ja 4, mis sätestavad haldusmenetluse eesmärgid, viies läbi menetluse võimalikult efektiivselt, lihtsalt, kiirelt ja vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikule. Selleks, et hinnata taotletud muudatuse võimalikku keskkonnamõju ning vajalike meetmete tagamise võimalikkust, võttis Keskkonnaamet menetluse läbiviimisel aluseks ettevõtte esitatud taotluse, Napsi turbatootmisala kaevandamise jätkamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande (Töö nr 18/2333), Keskkonnaameti 17.07.2020 korralduse nr DM-109532-16 „Keskkonnaloa nr VILM-011

muutmise“ ning muud asjakohased materjalid.

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 lg 1 p 1 sätestab, et keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

Vastavalt *KeHJS* § 11 lg 2 vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kusjuures otsuse tegemisel tuleb otsustajal lähtuda *KeHJS* § 3, § 6 lg 1 ja lg 2 ning § 11 lg 2, lg 3 ja lg 6 sätetest.

KeHJS § 6 lg 1 alusel ei kuulu ettevõtte tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille korral on keskkonnamõjude hindamine kohustuslik. Samuti ei kuulu tegevus (turbatootmisalalt sademevee suublasse juhtimine) Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 “Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” tegevuse hulka, mille korral tuleb keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust kaaluda. Seega keskkonnamõju hindamist ei algatatud.

KeHJS § 6¹ lg 4 kohaselt ei pidanud ettevõtte Keskkonnaametile esitada *KeHJS* § 6¹ lg-s 1 nimetatud teavet, kuna eelhinnangut ei anta vastavalt *KeHJS* § 6 lg-le 2³.

3.2. Keskkonnavalua muutmine

HMS § 64 lg 1 sätestab, et kehtetuks tunnistamise kohta sätestatud kohaldatakse ka haldusorgani poolt haldusakti muutmise ja haldusakti kehtivuse peatamise suhtes. *HMS* § 64 lg 2 alusel otsustatakse keskkonnavalua muutmine kaalutusõiguse kohaselt. *HMS* § 4 lg 1 alusel on kaalutusõigus (diskretsioon) haldusorganile seadusega antud volitus kaaluda otsustuse tegemist või valida erinevate otsustuste vahel. *HMS* § 53 lg 2 p 3 alusel võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel.

3.2.1. Settebasseinide rajamine

Keskkonnaluba nr VILM-011 annab ettevõttele õiguse turba kaevandamiseks Viljandi maakonnas Mulgi vallas Tilla külas Napsi turbaraba kinnistul (registriosa nr 744839, katastritunnus 19201:001:0260) asuval Napsi turbatootmisalal ning sademevee juhtimiseks suublasse viie väljalaskmega (Napsi kuivendusvee väljalask 1-5, koodid VI158-VI161, VI163). Turbatootmisalalt juhitakse kuivendusvett ära Turbakraaviga (VEE1142302), Veerekraaviga (VEE1142301), Kanarbikukraaviga (VEE1137704) ja Türgi kraaviga (VEE1137702) Pulgaaru ojja (VEE1142300) ja Pale jõkke (VEE1137700).

Väljalaskmetest nr 1 ja nr 2 juhitakse kuivendusvesi Pulgaaru ojja, mis on riigi poolt

korrashoitav ühiseesvool Pulgaaru oja (MS kood/ehitise kood 6114230020000/001). Väljalaskmest nr 6 juhitakse kuivendusvesi Türgikraavi, mis on Pulgaaru maaparandusehitise (MS kood/ehitise kood 6113770030015/001) eesvool.

Keskkonnaamet on 17.07.2020 korraldusega nr DM-109532-16 „Keskkonnaloa nr VILM-011 muutmine“ määranud keskkonnaloale nr VILM-011 kõrvaltingimuse, mille kohaselt tuleb ühe aasta jooksul rajada väljalaskude juurde heljumi setitamiseks settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus 1 cm/s. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukohtad.

Taotluse kohaselt soovitakse nimetatud kõrvaltingimus sõnastada ümber järgmiselt: „Juhul, kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitavas vees heljumi setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist“.

Taotluses põhjendati, et Keskkonnaamet algatas Napsi turbatootmisalal keskkonnamõju hindamise (edaspidi ka *KMH*) 25.04.2018 kirjaga nr 12-1/18/273-5. *KMH* aruande avalikustamise perioodile järgnes avalik arutelu (08.08.2019), kus täiendavaid küsimusi ja ettepanekuid *KMH* aruande muutmiseks ei esitatud. Eelpool nimetatud keskkonnamõtjude uuring, mis on olnud aluseks ka kaevandamisloa VILM-011 pikendamisele, on leidnud, et Napsi turbatootmisala kuivendusvee juhtimine eesvooludesse, ei mõjuta nende kvaliteeti. Arvestades valgalade suuruseid ning eesvooludele lisanduvaid koormuseid ümbritsevatelt aladelt, on turbatootmisega kaasnevad mõjud eesvooludele oluliselt väiksemad võrreldes põllumajandusliku tootmisega kaasnevatest mõjudest. Samuti on keskkonnamõtjude hindamises ära toodud asjaolu, et Napsi turbatootmisalal tehakse regulaarselt veeseiret ja mõõdetakse turbatootmisalalt väljuvast veest heljumi sisaldust, mis on olnud keskmiselt 9,31 mg/l. Keskkonnaloaga määratud suurim lubatud piirmäär on 40 mg/l. Lähtudes eeltoodust leiab ettevõtte, et vormis V16 „Meetmed mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtajad“ punktis 1 toodud nõue, mille kohaselt tuleb ühe aasta jooksul rajada väljalaskude juurde heljumi setitamiseks settebasseinid, ei ole põhjendatud ja palub selle muutmist.

Keskkonnaamet saatis 03.06.2022 ettevõttele kirja, milles põhjendas oma seisukohta, miks ettevõtte muutmise taotlusega ei saa nõustuda ning tegi ettepaneku jätta keskkonnaloas nr VILM-011 toodud meetme „Rajada väljalaskude juurde heljumi setitamiseks settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus 1 cm/s. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukohtad“ sõnastus muutmata ning määrata meetmete rakendamise tähtajaks üks aasta alates keskkonnaloa nr VILM-011 muudetud versiooni kehtima hakkamisest (registreeritud KOTKAS-s 03.06.2022 dokumendi nr DM-120123-5 all).

Ettevõtte vastas 17.06.2022 kirjaga, et Keskkonnaameti poolt tehtud ettepanek ei ole põhjendatud ning soovib nimetatud kõrvaltingimuse (*keskkonnaloa vormis V16 meede nr 1*) sõnastada ümber järgmiselt: „Juhul, kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitavas vees heljumi

setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist" (registreeritud KOTKAS-s 20.06.2022 dokumendi nr DM-120123-6 all).

Alljärgnevalt on toodud kaalutlused, mis olid Keskkonnaameti poolt tehtud ettepaneku aluseks ning ettevõttepoolsed vastused:

1. Keskkonnaamet tõi välja, et kuna vee erikasutus oli seotud maaparandussüsteemi objektidega, tuli tegevus enne keskkonnaloa andmist kooskõlastada Põllumajandusametiga. Põllumajandusamet kooskõlastas 26.06.2020 kirjaga nr 14.2-1/19430 Napsi turbatootmisalalt kuivendusvee juhtimise riigi poolt korrashoitavasse ühiseesvoolu Pulgaaru oja (MS kood/ehitise kood 6114230020000/001), Kanarbikukraavi ja Pulgaaru maaparandusehitise eesvoolu (MS kood/ehitise kood 6113770030015/001) järgmistel tingimustel: 1. rakendada meetmeid, mis takistavad turbasette edasikandumist maaparandussüsteemi eesvooludesse ja kuivenduskraavidesse; 2. jälgida kuivendusvee suublaks olevate Türgi kraavi ja Kanarbikukraavi seisundit ning vajadusel leppida kokku maaparandussüsteemi omanikuga hoiutööde hüvitamine (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 29.06.2020 dokumendi nr DM-109532-12 all).

PTA (endine Põllumajandusamet) teavitas Keskkonnaameti 14.04.2022 kirjaga nr 1.7-10/22, et Pulgaaru ojal, maaparandussüsteemil registri numbriga 6114230020000/001 teostatud ülevaatus kohaselt kandub kraavide suudmetest koordinaatidel X= 6460519; Y= 575285, X= 6460704; Y= 575461 ja X= 6460769; Y= 575540, Napsi turbarabast riigi poolt korrashoitavasse ühiseesvoolu turbasetet (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 14.04.2022 kirja nr 14-8/22/7310 all). Kraavid saavad alguse Mulgi vallas Tilla külas Napsi turbaraba kinnistul (katastritunnus 19201:001:0260) asuvalt turbatööstusmaalt. Ühtlasi soovis PTA teada, kas aktsiaselts Ramsi Turvas on rakendanud piisavalt keskkonnakaitselisi meetmeid turbasette edasikande vältimiseks Pulgaaru oja.

Keskkonnaameti järelevalveosakond teostas 20.04.2022 Napsi turbatootmisalal kohapealse kontrolli ning tuvastas, et sademevee väljalaskude juurde ei ole heljumi setitamiseks settebasseine rajatud. Samuti tuvastati, et turbaosakesed kanduvad eelpool nimetatud kraavide suudmetest Pulgaaru oja. Seega ei ole täidetud Põllumajandusameti 26.06.2020 kirjas nr 14.2-1/19430 toodud tingimus, mille kohaselt tuleb rakendada meetmeid, mis takistavad turbasette edasikandumist maaparandussüsteemi eesvooludesse ja kuivenduskraavidesse.

Ettevõtte andis eelpool toodu osas järgmise vastuse (siin ja edaspidi on ettevõtte vastused toodud kursiivis): „AS Ramsi Turvas ei ole nõus Keskkonnaameti kirjas toodud Põllumajandus- ja Toiduameti ning Keskkonnaameti järelevalveosakonna väitega, et turbatootmisala kraavide suudmetest kandub turbasetet Pulgaaru oja.

Pulgaaru oja kandub olulisel määral turbasetet kinnistutelt 36001:005:0132 ja 36001:005:0046. Saadame kirja lisa fotod turbapinnase kandumisest Pulgaaru oja nende kinnistutelt läbival osal, mis asuvad peale Napsi turbatootmisala väljalasku. Napsi turbatootmisalal tehakse regulaarselt veeseiret ja mõõdetakse turbatootmisalalt väljuvast veest heljumi sisaldust, mis on olnud keskmiselt 9,31 mg/l. Keskkonnaloaga määratud suurim lubatud

piirmäär on 40 mg/l. Tulenevalt eeltoodust on see väide vale, et Pulgaaru ojas olevad turbaosakesed on sinna kandunud Napsi turbatootmisalalt“.

2. Taotluses toodi välja, et kuna väljalaskmete omaseire tulemused on vastanud keskkonnanaloas nr VILM-011 kehtestatud piirmääradele, siis ei ole põhjendatud väljavooludele settebasseinide rajamine. Keskkonnaameti 17.07.2020 korralduses nr DM-109532-16 „Keskkonnanloa nr VILM-011 muutmine“ on välja toodud, et Napsi turbatootmisalalt ärajuhitava vee proovivõtukohtad on praegu äravoolukraavidel. Madalvee perioodil on turbatootmisalalt ärajuhitavast veest esindusliku proovi võtmine sageli problemaatiline, kuna võib ette tulla, et vesi on kraavides väga madal. Keskkonnaameti järelevalveosakonna poolt 20.04.2022 Napsi turbatootmisalal teostatud kohapealse kontrolli käigus tuvastati, et keskkonnanloas määratud proovivõtukohtad ei ole esinduslikud. Äravoolukraavidel on vee voolukiirus väike, mistõttu jõuab turbasete allapoole vajuda, kuid kandub siiski maaparandussüsteemi eesvooludesse ja kuivenduskraavidesse. Võttes proovi veepinnalt, ei kajasta analüüsitulemus reaalselt saasteainete sisaldust suublasse jõudvas kuivendusvees. Keskkonnanloas nr VILM-011 toodud proovivõtukohtad on määratud ajutiselt seniks, kuni rajatakse settebasseinid ja nende juurde esinduslikud proovivõtukohtad.

Ettevõtte vastus: „Vastuoluline on Keskkonnaameti järelevalveosakonna väide, kus tuvastati, et vee väikese voolukiiruse tõttu turbatootmisalalt välja voolavas vees turbasete küll jõuab settida, kuid kandub siiski eesvoolu. AS Ramsi Turvas ei nõustu Keskkonnaameti järelevalveosakonna väitega, et keskkonnanloas määratud proovivõtukohtad ei ole esinduslikud. Keskkonnaministri määruse nr 49 / 03.10.2019 §5 Proovivõtukohta valik määrab ära esindusliku proovivõtukohta tingimused. Napsi turbatootmisala proovivõtukohtad vastavad nendele tingimustele“.

3. Kehtiva Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 kohaselt on üks hajukoormuse põhjustajaid turbatootmisalad. Hajukoormuse vähendamise meetmete seas on nimetatud turbatootmisalade juurde settesüvendite ja torupaisude rajamist. Nimetatud asjaolu oli ka üheks argumendiks settebasseinide rajamise nõude lisamisel keskkonnanloale nr VILM-011.

Antud punkti osas ettevõtte oma arvamust ei esitanud.

PTA 14.04.2022 teavituse kohaselt kandub kraavide suudmetest koordinaatidel X= 6460519; Y= 575285, X= 6460704; Y= 575461 ja X= 6460769; Y= 575540, Napsi turbarabast riigi poolt korrashoitavasse ühisesvoolu turbasetet. Ettevõtte vastas oma 17.06.2022 kirjaga, et ei nõustu PTA väitega ning Pulgaaru ojja kandub olulisel määral turbasetet kinnistutelt 36001:005:0132 ja 36001:005:0046.

Napsi-Märdi (katastritunnus 36001:005:0132) kinnistu piirneb Napsi turbaraba (katastritunnus 19201:001:0260) kinnistuga, ning kuni väljalaskmeni V1159 jääb Pulgaaru oja Napsi turbaraba ja Napsi-Märdi kinnistu vahele. Alates väljalaskmest V1159 kuni Uue-Kariste – Supsi teeni Napsi turbaraba enam Pulgaaru ojaga ei piirne, kuid turbatootmisalalt suubub Pulgaaru ojja väljalaskmega nr V1158 ärajuhitav kuivendusvesi. Ettevõtte 17.06.2022 kirjaga nimetatud Are kinnistu (katastritunnus 36001:005:0046) asub Napsi turbarabast üle 4 km kaugusel ning ilmselt on eksitud katastritunnuse märkimisega.

Pulgaaru oja juhitakse kuivendusvett väljalaskudest nr 1 (VI158) ja nr 2 (VI159). Keskkonnaloa nr VILM-011 alusel juhitakse väljalaskmest 1 (VI158) kuivendusvett arvestuslikult 189 907 m³ aastas ja väljalaskmest 2 (VI159) 66 410 m³ aastas. Ettevõtte 17.06.2022 kirjale lisatud piltide alusel võis tõesti ka Napsi-Märdi kinnistult turbaosakesi Pulgaaru oja variseda ning need mööda eesvoolu edasi kanduda. Arvestades väljalaskmetest 1 ja 2 suublasse juhitava kuivendusvee koguseid ning asjaolu, et Napsi-Märdi kinnistul turba kaevandamist ei toimu, on Keskkonnaameti hinnangul tõenäoline, et suurem osa Pulgaaru oja kandunud setetest on sinna Napsi turbatootmisalalt kandunud.

Keskkonnaameti 17.07.2020 korralduses nr DM-109532-16 „Keskkonnaloa nr VILM-011 muutmine“ on välja toodud, et Napsi turbatootmisalalt ärajuhitava vee proovivõtukohtad on praegu äravoolukraavidel. Madalvee perioodil on turbatootmisalalt ärajuhitivast veest esindusliku proovi võtmine sageli problemaatiline, kuna võib ette tulla, et vesi on kraavides väga madal. Keskkonnaloa nr VILM-011 alusel 2020-2021 teostatud väljalaskmete omaseire proovide võtmisel ei ole teadaolevalt vee vähesusest tingitud probleeme tekkinud.

Napsi kuivendusvee väljalaskmed 1 ja nr 2 suubuvad Turbakraavi (VEE11423029) ja Veerekraavi (VEE1142301), mis suubuvad Pulgaaru oja (VEE1142300). Pulgaaru oja veekogumiks määratud ei ole. Pulgaaru oja, mis on ühtlasi ka maaparandussüsteemi eesvool, suubub Kõpu jõkke (VEE1140900) veekogumisse Kõpu Õisu järvest suudmeni (1140900_2). Vastava veekogumi koondseisund oli Vabariigi Valitsuse 07.01.2016 kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 kohaselt kesine. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (eelnõu) kohaselt oli nimetatud pinnaveekogumi seisund ka 2019. aastal kesine, põhjuseks paisud. Meetmeprogrammis tuuakse koormuse selgitusena lisaks paisudele välja põllumaa kuivendus ja metsakuivendus ning meetmena veekeskonda säästvad eesvoolude hoiutööd põllumajandusmaal ja metsamaal. Napsi turbatootmisala väljalaskudest on Kõpu jõeni üle 3 km. Arvestades Kõpu jõe kaugust Napsi turbatootmisalast, ei ole alust arvata, et kuivendusvee juhtimine mõjutaks negatiivselt Kõpu jõe veekvaliteeti.

Napsi kuivendusvee väljalaskmed (3, 4 ja 6) suubuvad kraavidesse (Kanarbikukraav VEE1137704 ja Türgi kraav VEE1137702), mis suubuvad omakorda Pale jõkke (VEE1137700), veekogumisse Pale (1137700_1), mille koondseisund Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 kohaselt oli hea. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 kohaselt oli nimetatud veekogumi koondseisund 2019. aastal samuti hea. Pale jõeni on Napsi turbatootmisala väljalaskudest üle 1 km. Eeldusel, et suublasse juhitud kuivendusvesi vastab ka edaspidi nõuetele, ei ole alust arvata, et kuivendusvee juhtimine mõjutaks negatiivselt Pale jõe veekvaliteeti.

Napsi turbatootmisala kaevandamise jätkamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruandes (Töö nr 18/2333) ptk-s 6.2.2 on märgitud järgmist: „Turbatootmisest lähtuvaid heljumi koguseid tuleb seirata vastavalt peatükis 8 toodud nõuetele ning juhul kui ületatakse heljumi piirmääratuleb rajada turbatootmisalale settebasseinid, kuna puhastamata kuivendusveed võivad põhjustada veekogude eutrofeerumist, hägusust, veekogu põhja ummistusi ja muutusi veelustikus“. Arvestades asjaolu, et PTA on tuvastanud settepadjandite suurenemise Pulgaaru ojas,

võib järeldada, et turba kaevandamine Napsi turbatootmisalal on põhjustanud Pulgaaru oja põhja ummistusi.

Keskkonnaloale nr VILM-011 on suublasse juhitud vees saasteainesisalduse piirväärtused määratud vastavalt keskkonnaministri 08.11.2019 määrusele nr 61 "Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused". Kõikidele väljalaskudele määratud saasteainesisalduse piirväärtused on järgnevad: BHT7= 15 mg/l, heljuvaine= 40 mg/l, naftasaadused= 5 mg/l, üldfosfor= 1 mg/l, üldlämmastik= 45 mg/l.

01.01.2016 - 12.06.2019 kehtinud vee erikasutusloa nr L.VV/327037 alusel 2016-2019 teostatud Napsi turbatootmisala väljalaskude omaseire põhjal ei ületanud suublasse juhitud kuivendusvesi loas määratud piirväärtusi (välja arvatud üks kord, mil Napsi kuivendusvee väljalask 3 (kood VII60) 04.06.2019 punktproovis oli heljum 48 mg/l). Alates 17.07.2020 kehtiva keskkonnaloa nr VILM-011 alusel 2020-2021 teostatud Napsi turbatootmisala väljalaskude omaseire põhjal ei ole suublasse juhitud kuivendusvesi loas määratud piirväärtusi ületanud.

Kuna taotletav tegevus (settebasseinide mitterajamine juhul, kui veeseire alusel turbatootmisalalt ärajuhitud vees ei suurene heljumi sisaldus üle piirmäära) võib mõjutada maaparandussüsteemide toimimist, palus Keskkonnaamet uuesti 04.07.2022 kirjaga nr DM-120123-7 PTA seisukohta esitatud taotlusele. PTA andis 11.07.2022 kirjaga nr 6.2-2/31303 järgmise seisukoha:

„RMK tellitud ja Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi AS koostatud „Metsaparanduses kasutatavate settebasseinide projekteerimise soovitused“ (Tallinn 2009) järgi on sette tekkimine vooluveekogus paratamatu. See tekib looduslike geomorfoloogiliste (pinnaseosakeste uhtumine) ja bioloogiliste (taimekõdu) protsesside tulemusena. Kraavide puhul nimetame tekkivat setet eksploatatsiooniliseks. Kaevetööde tagajärjel tekkiv sete on tehnoloogiline. Turbaosakesed võivad liikuda vooluvees heljumina või püdelal vedelikuna aeglaselt mööda kraavi põhja. Sette kandumise vältimiseks üle 10 km² valgalaga veekogudesse on settebasseinid kraavidel vajalikud.

PTA on seisukohal, et settebasseinid on kindlasti vajalikud kraavidel, mis suubuvad riigi poolt korras hoitavasse ühiseesvoolu (Pulgaaru oja). Teiste väljalaskmete juures võib toimida vastavalt veeseire tulemustele“.

Keskkonnaamet edastas 08.08.2022 muudetud keskkonnaloa nr VILM-011 eelnõu ning keskkonnaloa nr VILM-011 muutmise korralduse eelnõu ettevõttele, Mulgi Vallavalitsusele ja PTA-le tutvumiseks ja vastuväidete esitamiseks (registreeritud KOTKAS-s 08.08.2022 dokumendi nr DM-120123-9 all). PTA nõustus 22.08.2022 kirjaga nr 6.2-2/9114-1 keskkonnaloa vormis V16 nimetatud meetmetega sette edasikandumise piiramiseks. Ühtlasi märgiti, et heljumi setitamiseks vajalik voolukiirus settebasseinides on keskkonnaloas soovitatav sõnastada „väiksem kui 1 cm/s“ (registreeritud KOTKAS-s 24.08.2022 dokumendi nr DM-120123-10 all).

Arvestades eelpool toodud asjaolusid ning PTA 11.07.2022 ja 22.08.2022 seisukohti, nõustub Keskkonnaamet esitatud taotlusega osaliselt. Keskkonnaamet on seisukohal, et Pulgaaru oja suubuvate väljalaskmete 1 (VI158) ja nr 2 (VI159) juurde tuleb rajada settebasseinid. Eelnevalt tulenevalt muudab Keskkonnaamet keskkonnaloo nr VILM-011 vormis V16 „Meetmed mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtsust“ meetet nr 1 järgmiselt: **„Rajada väljalaskude nr 1 (VI158) ja nr 2 (VI159) juurde heljumi setitamiseks settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus väiksem kui 1 cm/s. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukoerad“.**

Väljalaskude nr 1 (VI158) ja nr 2 (VI159) juurde tuleb settebasseinid rajada hiljemalt 28.08.2023. Arvestades, et turbatootmist talvekuudel ei toimu, on võimalik sel ajal projekteerija leida ning settebasseinide rajamise projekt koostada. Ehituslikud tööd saab teostada kevad-suvisel perioodil. Eelnevalt tulenevalt on Keskkonnaameti hinnangul üks aasta piisav aeg settebasseinide projekteerimiseks ja rajamiseks.

Keskkonnaamet nõustub väljalaskmete nr 3, 4 ja 6 (VI160, VI161 ja VI163) osas ettepanekuga, mille kohaselt settebasseinid tuleb rajada juhul, kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära. Keskkonnaamet täpsustab nimetatud tingimust, määrates veeseire perioodiks kuni 31.12.2024, mille jooksul teostatud veeseire tulemuste põhjal kaalutakse settebasseinide rajamise ja keskkonnaloo muutmise vajadust.

Eelnevalt tulenevalt lisab Keskkonnaamet keskkonnaloo nr VILM-011 vormi V16 „Meetmed mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtsust“ järgmise meetme: **"Juhul, kui kuni 31.12.2024 teostatav veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, kaalub Keskkonnaamet väljalaskmete nr 3, 4 ja 6 (VI160, VI161 ja VI163) osas settebasseinide rajamise vajadust ning keskkonnaloo nõuete muutmist".**

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lg 2 p 4 alusel võib keskkonnaloo andja keskkonnaloo tingimusi muuta juhul, kui muutub loa omaja keskkonnaloo alusel toimuv tegevus, kasutatav tehnoloogia või muutuvad seadmed. Arvestades, et käesoleva korraldusega muudetakse tingimust, mille kohaselt tuli kõigi väljalaskude juurde rajada heljumi setitamiseks settebasseinid, on antud juhul tegemist kuivendusvee puhastamiseks kasutatava tehnoloogia muutmisega.

Kui suublasse juhitava sademevee (kuivendusvee) seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnalooaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnahäiring, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel algatada keskkonnaloo muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.2.2. Loa ajakohastamine

Keskkonnaloo vormi V16 „Meetmed mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende

täitmise tähtjad“ on meetme „Toimingud avarii korral“ kirjelduses märgitud järgmist: „Koheselt võtta kasutusele abinõud reostuse tõkestamiseks ja likvideerimiseks. Teavitada tekkinud olukorrast Päästeametit, kohalikku omavalitsust, Keskkonnaametit ja Keskkonnainspektsiooni“.

Tulenevalt asjaolust, et Keskkonnaamet ja Keskkonnainspektsioon liideti 01.01.2021 Keskkonnaametiks, ei ole avarii korral Keskkonnainspektsiooni teavitamine enam asjakohane. Eelnevast tulenevalt eemaldatakse Keskkonnainspektsiooni teavitamise nõue keskkonnaloast.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Lisa: Keskkonnaluba

Margit Lillema 5696 3006
Margit.Lillema@keskkonnaamet.ee